

Lovforslag nr. L 172. Fremsat den 20. januar 1987 af Tommy Dinesen (SF), Agerschou (SF), Carsten Andersen (SF), Inger Harms (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om frikommuner

(Sabbatordning i frikommuner)

§ 1

I lov nr. 309 af 4. juni 1986 om frikommuner foretages følgende ændring:

I *kapitel 3* indsættes efter § 10:

»§ 10 a. Arbejdsministeren kan godkende regler for frikommuneforsøg, hvorefter en frikommune kan tilbyde ansatte i kommunen, der er dagpengeberettigede medlemmer af en arbejdsløshedskasse, orlov med ar-

bejdsløshedsdagpenge. Det kan dog ikke som betingelse stilles, at de pågældende står til rådighed for arbejdsmarkedet i orlovsperioden. De stillinger, der herved bliver ledige, besættes i orlovsperioden med arbejdsløse med ret til arbejdsløshedsdagpenge.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Efter at indenrigsministeren har udpeget, hvilke kommuner og amtskommuner der får status som frikommuner, er der fremkommet konkrete forslag fra flere frikommuner om at indføre forsøg med orlovsordning – også kendt og behandlet i Folketinget som sabbatår bl.a. i forbindelse med beslutningsforslag fremsat af Socialistisk Folkeparti (senest i folketingsåret 1983–84 (2. samling), jf. Folketingstidende 1983–84 (2. samling) forhandlingerne sp. 258 og 743 og tillæg A sp. 1035).

Arbejdsministerens begrundelse for afvisningen af ordningen var, at sabbatordninger ikke er udgiftsneutrale. Det mener SF at forslaget er, idet udgifterne bliver de samme, fordi den person, der bevilges orlov, får arbejdsløshedsdagpenge, akkurat som den person, der kommer i arbejde under orlovsperioden, tidligere fik.

Som nævnt er der flere frikommuner, bl.a. Esbjerg og Næstved Kommuner og Sønderjyllands Amtskommune, der gerne vil lave forsøg med sabbatordninger. Forslagsstillerne finder, at det vil være af stor værdi at få belyst, hvorledes sådanne ordninger i praksis kan gennemføres med henblik på en senere vurdering af, om en generel lovgivning er hensigtsmæssig. Derfor foreslås det, at arbejdsministeren får hjemmel til at godkende sådanne frikommuneforsøg.

Til illustration af ideen med sabbatordninger gengives følgende fra bemærkningerne til det beslutningsforslag, SF fremsatte i folketingsåret 1983–84 (2. samling).

»Det understreges, at der er tale om en frivillig ordning for arbejderne, samt at denne ordning ikke må forhindre andre initiativer som f.eks. nedsat arbejdstid, betalt uddannelse i arbejdstiden eller barselorlov. Intentionerne i forslaget går ud på at afhjælpe den store arbejdsløshed, som findes her i landet. Det har bl.a. vist sig svært for mange kommuner og amtskommuner at finde beskæftigelse til de arbejdsløse. Dette vil et sabbatår kunne afhjælpe, idet ordningen vil betyde en fordeling af det arbejde, der eksisterer.

(..)

Hvis ordningen skal fungere efter hensigten, er det vigtigt, at man de steder, hvor den bliver brugt, antager en anden i stedet for den, der vil tage et sabbatår. Det vil sige, at (..) (der) inden for (...) amter og kommuner skal skabe(s) sikkerhed for, at der bliver antaget andre i stedet for de ansatte, der bruger ordningen. Det er ligeledes vigtigt, at de ansatte, der bruger ordningen, er sikre på, at de efter 1 år kan få deres stilling igen.

(..)

Ved eventuelle indskrænkninger inden for (...) amter (og) kommuner (...) kan ordningen bruges til en frivillig fordeling af arbejdet på det pågældende sted. De, der vil bruge ordningen, er sikret de rettigheder, som overenskomsten giver på stedet i sabbatperioden.«

Derfor kan der ikke ansættes nye medarbejdere, så længe den medarbejder, der holdt sabbatår, endnu ikke er genansat.

I bemærkningerne til det i folketingsåret 1983–84 (2. samling) fremsatte beslutningsforslag hedder det endvidere:

»Det skal understreges, at i det øjeblik der sker fyringer, der også berører den, der er på sabbatår, træder 26 ugers reglen i kraft fra afskedigtidspunktet og ikke ved sabbatårets begyndelse. Det understreges ligeledes, at hvis man ønsker at gå på efterløn i forlængelse af sabbatåret, har dette ingen indvirkning på efterlønns udbetaling.

Tanken er, at ordningen skal være 1-årig, men kan på lønmodtagerens foranledning nedsættes til mellem 6 og 12 måneder.

Mange mennesker kan af familie- eller arbejdsmæssige årsager ønske at træde uden for arbejdsmarkedet et år for at beskæftige sig med andre ting, afprøve nye interesser eller pleje nye sider af deres personlighed, og et sabbatår med betalt understøttelse vil skabe de økonomiske muligheder for det. Et andet gode ved sabbatåret er naturligvis, at en del arbejdsløse i en periode får genoptaget deres erhvervsarbejde.

Ved indskrænkninger er det normalt sådan, at det er de yngste og sidst ansatte, der fyres først. Dette vil kunne afhjælpes, hvis det (...) bliver

muligt at lave en turnusordning, således at de ansatte på skift kan fordele det arbejde, der er. Dette vil være muligt, idet man netop vil kunne regne med, at éns gamle stilling vil stå ledig efter sabbatperioden.

Ordningen finansieres via arbejdsløshedskasserne og vil ikke betyde nogen belastning af disse, idet der blot vil blive tale om en »bytning« af stil-

linger. Ordningen vil i de tilfælde, hvor en ældre medarbejder bruger ordningen som en mulighed for at gå tidligere på pension, betyde nye stillinger.

Det vil desuden være humant over for de ældre medarbejdere, at de, inden de behøver at beslutte sig for førtidspension, kan tage sig et sabbatår og prøve en periode af længere sammenhængende frihed med mulighed for at vende tilbage til deres gamle stilling.«